

ПОДІЯ

«МЕДИЧНА РЕФОРМА – ЦЕ ПЕРШ ЗА ВСЕ ЛЮДИ»

2 березня у Харків прибула перший заступник Голови Адміністрації Президента України Ірина Акімова з робочим візитом, у рамках якого вона взяла участь в урочистому відкритті регіонального перинатального центру та зустрілася зі студентами й професорсько-викладацьким складом Харківського національного медичного університету. До ХНМУ також завітали перший заступник Міністра охорони здоров'я України Раїса Моїсеєнко, губернатор Харківської області, голова Наглядової ради ХНМУ Михайло Добкін, голова Харківської облради Сергій Чернов, віце-губернатор Ігор Шурма та ін.

Зустріч відкрив перший проректор ХНМУ професор В.А. Капустник. Відзначаючи важливість події, Валерій Андрійович підкреслив, що спілкування на такому рівні корисно не тільки для представників практичної медицини, але й для тих, хто невдовзі поповнить лави медичних працівників.

Звертаючись до студентів і співробітників університету, Ірина Акімова розповіла про хід реформування в медичній галузі: «Керуючись у своїй роботі головним принципом медицини – не нашкодити, ми рухаємося до реформ поступово. Однак тільки політичної волі уряду недостатньо для реформування такої важливої сфери людського життя, як медичні послуги. Необхідна віра й підтримка керівників і, в першу чергу, лікарів».

Ірина Михайлівна відзначила, що організація охорони здоров'я вимагає істотної перебудови, і коротко виклала суть реформи, яка базується на систематизації медичних послуг. Вона також приділила увагу важливим питанням зміни системи фінансування медичних установ, страхової медицини, підвищення соціального статусу медиків, підготовки лікарів сімейної медицини й загальної практики.

КОНКУРС

МЕЖДУНАРОДНОЕ ПЕРВЕНСТВО ПО ЭСТЕТИЧЕСКОЙ РЕСТАВРАЦИИ ЗУБОВ

Государственная политика в области высшего образования направлена на интеграцию в мировую систему с сохранением достижений и традиций украинской школы. Одним из вариантов такого сближения является участие наших студентов и интернов в различных конкурсах профессионального мастерства.

Коллеги из Университета Кьети (Chieti, Италия) предложили кафедре стоматологии нашего университета принять участие в Международном первенстве по эстетической реставрации зубов, в котором участвуют представители многих европейских университетов. Конкурс проводится при поддержке Министерства здравоохранения Италии и одного из самых известных производителей стоматологических материалов фирмы Misepium (Италия) уже в восьмой раз. Также следует отметить, что наш университет – единственный из учебных заведений соответствующего профиля в Украине, получивший приглашение к участию.

Продолжение статьи читайте на стр. 5

ПОДЯКА

Подякою Міністра охорони здоров'я України за вагомі досягнення у професійній діяльності та багаторічну сумлінну працю нагороджено професора **Ольгу Миколаївну Ковальову** та професора **Анатолія Олександровича Терещенка**.

ГРАМОТА

Грамотою Харківської обласної ради за багаторічну плідну працю, вагомий особистий внесок у справу підготовки і виховання висококваліфікованих спеціалістів для закладів охорони здоров'я, значні наукові здобутки, високий професіоналізм та активну громадянську позицію нагороджено професора **Ольгу Миколаївну Ковальову**.

Грамотою Сумського державного університету нагороджено **Надію Христенко** (IV медфакультет) за активну участь у підсумковій науково-практичній конференції II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямком «Профілактична медицина».

ЗВАННЯ

Звання «Заслужений професор ХНМУ» за багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та відданість справі присвоєно професору **Анатолію Олександровичу Терещенку**.

В НОМЕРЕ

5 марта, в преддверии Международного женского дня, в нашем университете прошел конкурс красоты «Мисс университета – 2012». В конкурсе приняли участие студентки первого и второго курса, видимо, старшекурсницы не участвовали по причине своей занятости. И правильно! Ведь главное – учеба, тем более на старших курсах.

Читайте на стр. 11

Розширене засідання вченої ради

22 березня відбулося розширене засідання вченої ради Харківського національного медичного університету, де заслухали доповідь проректора з науково-педагогічної роботи доцента Ю.К. Резуненка «Про результати лікувально-профілактичної роботи клінічних кафедр і університетських клінік у 2011 році та перспективи розвитку і співпраці з медичними закладами міста та області на 2012 рік».

На засіданні були присутні заступник начальника Головного управління охорони здоров'я Харківської облдержадміністрації Т.П. Єфіменко, заступник директора Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради Т.І. Бакалова та головні лікарі клінік.

У своїй доповіді Ю.К. Резуненко звернув увагу на основні пріоритети в роботі клінічних кафедр та клінічних структурних підрозділів університету, проблемні питання й перспективні напрямки розвитку співробітництва з практичною медициною тощо. В обговоренні доповіді взяли участь Т.П. Єфіменко, Т.І. Бакалова, професори Ю.С. Парашук, В.Б. Давиденко та Р.С. Шевченко. Під час роботи вченої ради були розглянуті питання

укомплектованості клінічних закладів лікарями (патологоанатомами, фтизіатрами, лаборантами тощо), необхідність короточасних тематичних циклів удосконалення медичних працівників, створення тренінгових центрів, збільшення матеріально-технічної бази лікувальних закладів міста й області та ін.

На завершення засідання ректор ХНМУ професор В.М. Лісовий висловив подяку керівникам клінічних баз університету, міського й обласного управління охорони здоров'я зі впевненістю, що співпраця клінічних кафедр і лікарень сприятиме розвитку та покращанню якості медичної допомоги населенню.

За результатами обговорення основної доповіді вчена рада затвердила відповідне рішення.

Відкрита лекція на кафедрі психіатрії

14 березня на базі кафедри психіатрії, наркології та медичної психології відбулася відкрита лекція доктора Акіма Гейшина «Надання психіатричної допомоги в Ізраїлі» для студентів IV курсу II медичного факультету. Аким Гейшин – завідувач Цен-

тру Душевного здоров'я, головний психіатр центрального округу лікарняної каси «Клаліт» держави Ізраїль.

На лекції були присутні Другий секретар Посольства держави Ізраїль в Україні Давід Маміствалов, помічник ректора з міжнародних зв'язків професор Ігор Завгородній, професорсько-викладацький склад кафедри психіатрії, наркології й медичної психології Харківського національного медичного університету, лікарі-інтерни психіатри.

«Хочеш з нами йти – стань волонтером!»

13 березня відбулася зустріч організаторів Волонтерського центру зі студентами Харківського національного медичного університету для додаткового набору волонтерів приймаючого міста.

Зі студентами університету зустрічалися спеціаліст центру «Довіра» Наталія Панотчик та волонтери Дар'я Сліченко, Катерина Москаленко, Єсенія Прокуда. Вони презентували відеоролики,

розповіли про напрямки роботи волонтерів та критерії їх відбору.

Усі бажаючи стати волонтерами заповнили анкети, на них чекає співбесіда та зарахування до волонтерської команди.

Круглий стіл із питань грипу

27 лютого у конференц-залі ХНМУ в рамках студентської наукової конференції відбувся круглий стіл за темою «Сезон грипу в Україні та США: в чому різниця?», ініціатором проведення якого стало студентське наукове товариство університету.

Грип є найпоширенішим інфекційним захворюванням: за частотою й кількістю випадків він становить 95%, залишається однією з найактуальніших медичних і соціально-економічних проблем. За да-

ними Всесвітньої організації охорони здоров'я, на грип щорічно хворіють 20–30% дітей і 5–10% дорослих, а смертність від грипу становить від 250 до 500 тис. чоловік на рік в усьому світі.

Доповідачі порівняли методи боротьби із захворюванням в США та Україні, порушили питання лікування пандемічного грипу H1N1, вакцинопрофілактики, висвітлили проблеми ускладнень після інфекції та навіть обговорили законодавчі аспекти цього медичного явища. Після виступів та дебатів учасники круглого столу дійшли висновку, що немає суттєвої різниці між лікуванням і профілактикою грипу в Україні та США. Усі присутні отримали сертифікати учасників.

КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ ДАТ НА ДРУГИЙ КВАРТАЛ 2012 Р.

КВІТЕНЬ

Сурук Степан Гаврилович (1862–1932) – 150 років з дня народження доктора медицини, професора, засновника і першого завідувача кафедри оториноларингології в Харківському медичному інституті (1922–1930).

Фаерман Ісак Маркович (1887–1960) – 125 років з дня народження доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії ХМІ (1940–1959).

ТРАВЕНЬ

Налбат Олександра Савеліївна (1907–1979) – 105 років з дня народження доктора медичних наук, професора кафедри патологічної анатомії, декана педіатричного факультету ХМІ.

ЧЕРВЕНЬ

Грубе Вільгельм Федорович (1827–1898) – 185 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедри факультетської хірургії (1859–1898), ініціатора створення Харківського медичного товариства (1861).

Гаспарян Ашот Михайлович (1902–1970) – 110 років з дня народження доктора медичних наук, професора, зав. кафедри урології ХМІ, колишнього ректора 1-го Харківського медичного інституту (1937–1944).

Шамов Володимир Миколайович (1882–1962) – 130 років з дня народження доктора медицини, професора, завідувача кафедри факультетської хірургії (1923–1938) Харківського медичного інституту, засновника першого в Україні Інституту гематології та переливання крові (1930).

«Дрібниць у навчальному процесі немає, тим більш у навчанні лікаря»

23 лютого відбулося засідання вченої ради університету, присвячене підсумкам навчальної роботи в осінньому семестрі, на якому з доповіддю виступив перший проректор з науково-педагогічної роботи проф. В. А. Капустник. Про основні поточні проблеми навчального процесу та головні напрямки роботи у весняному семестрі Валерій Андрійович сьогодні розповідає нашим читачам.

В.М.: Валерію Андрійовичу, скажіть будь ласка, які основні особливості навчального процесу в осінньому семестрі?

В.А.: Перш за все це подальше збільшення кількості іноземних студентів. Останні шість років ми щорічно збільшуємо контингент іноземців не тільки на медичному та стоматологічному факультетах, а й на підготовчому відділенні. Наступного року плануємо навчати іноземців і в медичному коледжі. Кількість іноземних студентів збільшилася на 300 осіб і становить тепер 2396 – 41,3% загального контингенту. Найбільш динамічно зростає кількість студентів з англійською формою навчання. На сьогодні кожен четвертий студент університету – англійський.

Майже 70% всіх студентів є представниками 7 країн: Ірак, Туркменістан, Йорданія, Індія, Ліван, Марокко. Збільшується кількість студентів із африканських країн: на I курсі сьогодні їх більше 20%. З'явилися студенти із таких маловідомих країн, як Еритрея, М'янма, Малаві, Лесото, Замбія, Свазіленд.

Ще однією з особливостей набору цього року є різке збільшення контингенту із країн ближнього зарубіжжя – майже в 1,5 рази. Традиційно багато студентів із Туркменістану, Азербайджану, стало більше студентів із Таджикистану, з'явилися студенти з Узбекистану.

В.М.: Зміни контингенту потребують корекції в організації та методичному забезпеченні навчального процесу, чи не так?

В.А.: Так. І однією з першочергових задач на сьогодні є опанування професорсько-викладацьким складом англійської мови. Як вже зазначалося, у нас постійно збільшується контингент англійських студентів, а тому потрібно більше викладачів, які добре володіють англійською мовою. І стосується це насамперед клінічних кафедр. Через 1-2 роки до них прийде навчатися майже 500 англійських студентів (саме така кількість сьогодні на I-II курсах). Хочу попередити завідувачів кафедр, що за таких темпів росту всі кафедри університету повинні бути готовими до роботи з англійськими студентами. І якщо гуманітарні та природничо-наукові кафедри змогли організувати навчальний процес з цим контингентом на достатньо якісному рівні, то викладання клінічних дисциплін англійською мовою викликає занепокоєння (на гуманітарних та природничо-наукових кафедрах кількість викладачів, атестованих для викладання англійською, складає 50%, на клінічних – близько 30%).

У цілому оволодіння англійською мовою за останні роки активізувалося, однак це стосується знов таки ж природничо-наукових кафедр, кафедр гігієни та педіатричного профілю. Більш того, на сьогодні немає жодної кафедри, де не було б викладачів, атестованих для викладання англійською. Тільки 4 кафедральні колективи (акушерства та гінекології №3, дерматології, венерології і медичної косметології, стоматології, хірургії №3) мають по одному викладачеві.

Є ще одна проблема. За рік професорсько-викладацький склад університету збільшився на 41 особу, але фізичних осіб для опанування педагогічного навантаження нам не вистачає. Сьогодні ми маємо 85 сумісників, 37 викладачів із погодинною оплатою та 108, які працюють на 1,5 ставки, тобто всього 230 осіб. Це не дуже добре, бо повноцінно займатися всіма видами науково-педагогічної діяльності вони не можуть. Так чи інакше це відбивається на якості навчального процесу, що особливо стосується зовнішніх сумісників.

В.М.: Які основні показники навчальної діяльності осіннього семестру?

В.А.: Узагальнений показник якості навчання залишився майже на тому ж рівні – 26,1%. Вітчизняні студенти в середньому стали навчатися гірше, а іноземці – майже в 2 рази краще. Су-

марна якість успішності вітчизняних студентів знизилася через контрактних студентів. Краще стали навчатися бюджетні студенти III-V курсів, а гірше – контрактні студенти тих же III-V курсів.

Якість навчання іноземних студентів порівняно з минулим роком зросла у 2 рази, в основному завдяки англійським студентам. У російськомовних значне зниження якості успішності (до 0%) відбулося на II, III, V курсах, у англійських – підвищення на тих же I та V курсах. Показники якості навчання англійських студентів перевершують якість навчання контрактних вітчизняних студентів.

Пропуски занять із неповажних причин мають невелику тенденцію до зниження. В осінньому семестрі вони склали в середньому 9 годин на студента, максимум пропусків спостерігається на II та III курсах. Менше за все пропускають заняття на I та VI курсах.

У цьому навчальному році на I курсі ми розпочали експеримент – організували змішані групи «контракт – бюджет», щоб запобігти упередженому ставленню деяких викладачів до контрактних груп як до другорядних та заохотити цих студентів навчатися краще. Поліпшення, на жаль, ще не відбулося, але за результатами однієї сесії рано робити висновки. Тим більше, за спостереженням деканатів, обстановка в цих групах досить робоча, й контрактні студенти все ж таки намагаються не відставати від однокурсників. Повернемося до цього влітку, коли буде більше дисциплін і вони будуть в основному медичного профілю.

Щодо системи оцінювання студентів, хоча зауважив, що результати оцінювання знань мають матеріальне відношення – стипендію. Саме боротьбою за її отримання пояснюється велика різниця між якісною успішністю бюджетних і контрактних студентів, адже результати «Кроків» у них майже однакові. Це питання розглядалося вже не раз, бо, по-перше, оцінка повинна все ж таки бути заслугою, а по-друге, ми обмежені стипендіальним фондом – його вистачає не більше, ніж на 70% бюджетних студентів. Подивимося на наших лідерів у цю сесію. Перші три місця посіли стоматологічний (V курс – 100%), медико-профілактичний (VI курс – 97,4%) та II медичний факультети (V курс – 93,5%).

Показники якісної успішності більше 90% з дисципліни нагтовхують на роздуми про об'єктивність оцінювання на відповідних кафедрах. Звичайно, є предмети більш і менш цікаві, більш і менш складні, є різні викладачі, але спільним для дисциплін із великою якісною успішністю є те, що це курси з невеликою кількістю годин. Майже на всіх курсах якісна успішність становить більше 90%. Важко повірити, що всі студенти однаково добре знають ці дисципліни. Прошу завідувачів відповідних кафедр звернути увагу на організацію навчального процесу та оцінювання його результатів.

Як елемент незалежного контролю за якістю оцінювання знань на кафедрах старших курсів пропонується поновити сесійну систему зі включенням в екзаменаційні комісії кафедр деканів та заступників деканів.

Дрібниць у навчальному процесі немає, тим більш у навчанні лікаря. Тому прошу завідувачів кафедр і деканів ретельно проаналізувати організацію навчального процесу у своїх колективах, починаючи з кожної навчальної групи, кожного викладача й студента.

В.М.: Розкажіть будь ласка, які основні завдання на весняний семестр?

В.А.: Найголовніше – організовано закінчити навчальний рік, щоб допомогти нашому місту гідно провести «Євро-2012». Тож творчої наснаги та успіхів в усьому!

В.М. Захаревич

«ОСТЕОПОРОЗ: ВІД ДИТИНСТВА ДО СТАРОСТІ»**Німа епідемія нашого тисячоліття**

«У любого страдания есть причина. Причина страдания может быть устранена. Есть путь, ведущий к полному избавлению от страдания».

Будда

13-14 березня в актовому залі ХНМУ відбулася науково-практична конференція з міжнародною участю «Остеопороз: від дитинства до старості», організаторами якої стали ДУ «Інститут геронтології НАМН України» та кафедра пропедевтики педіатрії №1 Харківського національного медичного університету.

Ідея проведення конференції із залученням науковців та лікарів різних спеціальностей була обумовлена катастрофічним підвищенням розповсюдженості захворювання серед населення різних країн світу. У конференції взяли участь гериатри, генетики, педіатри, гінекологи, ревматологи, терапевти, ортопеди-травматологи, рентгенологи, неврологи та сімейні лікарі.

Робота конференції проходила у вигляді пленарних і секційних засідань, сателітних симпозіумів (лекцій, усних і стендових доповідей), круглих столів. У рамках конференції відбулося засідання круглого столу «Дисплазія сполучної тканини», майстер-клас, секційні засідання, семінари-тренінги за участю провідних спеціалістів України, Росії, Білорусі та Австрії.

Під час конференції відомі вітчизняні та закордонні спеціалісти розглядали сучасні питання щодо формування остеопоротичних порушень кісткової тканини у дітей і дорослих, останні тенденції та можливості діагностики захворювання, профілактики й лікування остеопорозу.

У роботі конференції активну участь взяли провідні вчені медичної спільноти: президент Української асоціації остеопорозу, директор Українського науково-медичного центру проблем остеопорозу професор В.В.Поворознюк, директор Українського інституту клінічної генетики ХНМУ професор О.Я.Гречанина, директор Харківського міського лікувально-діагностичного центру метаболічних захворювань кісткової тканини у дітей, завідувач кафедри пропедевтики педіатрії №1 професор Т.В.Фролова, президент Австрійського товариства з вивчення кісткової тканини, завідувач відділення ревматології шпиталю Святого Вінсента, професор медичного факультету Віденського університету (Австрія) Генріх Рьош (Heinrich Resch) та ін.

На конференції були проаналізовані фактори ризику й причини розвитку вторинного остеопорозу та його ускладнень в Україні, висвітлено регіональні особливості розвитку остеопорозу, вплив екологічних чинників, розповсюдженість вторинного остеопорозу залежно від віку, статі, супутньої патології. За словами В.В.Поворознюка, темпи захворюваності на остеопороз зростають у всьому світі: якщо в 1990 році було зареєстровано 1 млн 66 тис. переломів стегна внаслідок остеопорозу, то у 2050 році, за прогнозами

експертів, їх очікується близько 6,5 млн. Професор Т.В.Фролова підкреслила важливість проблеми для дитячого віку та зазначила, що серед дітей 9–17 років, які постійно проживають у Харківському регіоні, зниження мінеральної щільності кісткової тканини коливається від $(14,6 \pm 2,3)\%$ до $(30,3 \pm 4,0)\%$ залежно від статі, віку та району проживання дитини.

За результатами восьмирічного моніторингу структурно-функціонального стану кісткової тканини у дітей нашого регіону, що регулярно проводиться Харківським міським лікувально-діагностичним центром метаболічних захворювань кісткової тканини у дітей та співробітниками кафедри пропедевтики педіатрії №1, можна стверджувати, що розповсюдженість остеопорозу серед дитячої популяції збільшилась на 25,5%.

У результаті проведеної конференції були запропоновані нові методи діагностики як первинного, так і вторинного остеопорозу; сучасні підходи до лікування й реабілітації пацієнтів зі вторинним остеопорозом та його ускладненнями; нові сучасні підходи до профілактики й корекції структурно-функціонального стану кісткової тканини залежно від наявності супутньої патології, віку та статі.

Одним із положень прийнятої резолюції конференції став пункт про важливість своєчасної діагностики порушень мінеральної щільності кісткової тканини не тільки в похилому віці, але й у дітей та підлітків, що сприятиме профілактиці й лікуванню захворювання, особливо це стосується пацієнтів із хронічною патологією внутрішніх органів, яка впливає на гомеостаз кальцію.

Таким чином, конференція була цікавою та корисною для всіх її учасників, стала прекрасним прикладом співпраці лікарів різних спеціальностей щодо вирішення загальної проблеми. Тільки спільними зусиллями всіх спеціалістів ми здатні подолати цю серйозну проблему.

ДОВІДКА

Остеопороз – соціальна хвороба, яка є тягарем для бюджету охорони здоров'я соціально розвинених країн і пацієнта, призводить до значного погіршення якості життя, істотно впливає на показники захворюваності та смертності, особливо людей похилого віку. Дані останніх світових епідеміологічних досліджень свідчать про велику поширеність остеопорозу: 13% жінок та 3% чоловіків у віковій групі 50–59 років, 25% жінок та 10% чоловіків у віковій групі 60–69 років, 50% жінок і 22% чоловіків у групі 70–79 років. Дані про поширеність вторинного остеопорозу в клініці внутрішніх хвороб також вражають: ревматоїдний артрит – 76,4%, хронічна ниркова недостатність – 64,6%, цукровий діабет – 63,2%, гіпопаратиреоз – 87,1%, дифузний токсичний зоб – 27,3%. Дуже часто остеопороз супроводжує прийом таких препаратів, як глюкокортикоїди, гепарин, антацидні засоби, метотрексат, препарати літію.

В усьому світі остеопороз вважали серйозною проблемою людей похилого віку, яка частіше виникає у жінок у період клімаксу. Проте ми всі знаємо, що джерела формування будь-якої патології дорослої людини знаходяться саме в дитячому віці. У промислових регіонах України за останні 5 років у дітей та підлітків більш ніж у 8–10 разів збільшилась кількість захворювань та патологій кісткової системи, у 3–4 рази частіше спостерігається патологія суглобів.

І.Р. Синяєва, доцент кафедри пропедевтики педіатрії №1

Эпонимы в анатомии человека

Canalis nervi facialis – Фаллопиев канал. Габриэль Фаллопий (Gabriele Falloppio, 1523–1562) – итальянский анатом. Заведовал кафедрами анатомии в университетах в Ферраре, Пизе и Падуе. Практиковал хирургию, однако оставил ввиду того, что большинство операций завершились летальным исходом.

Из книги «Эпонимы в анатомии человека» под ред. проф. **Н.А. Волошина**

Spina supraceutica – ость Цукеркандля. Эмиль Цукеркандль (Emil Zuckerkandl, 1849–1910) – австрийский анатом. Был учеником И. Гиртля. Работал прозектором в Амстердаме. Был профессором университета в Граце, а потом заведовал кафедрой анатомии в Венском университете. Опубликовал «Атлас топографической анатомии человека».

НАУКОВИЙ ВІДДІЛ ПОВІДОМЛЯЄ:

З 1 по 30 квітня в Україні відбудуться такі з'їзди, конгреси, симпозиуми та науково-практичні конференції:

1. III з'їзд «Невідкладні стани в медичній практиці» (5-6 квітня, м. Київ).
2. II конгрес Асоціації ендокринологів України «Пріоритетні питання розвитку клінічної ендокринології в Україні на сучасному етапі» (19-20 квітня, м. Київ).
3. LXXIV міжнародний конгрес наукового товариства творчої молоді «Актуальні проблеми теоретичної, клінічної, профілактичної медицини, стоматології та фармації» (для молодих вчених) (25-27 квітня, м. Донецьк).
4. I міжнародний конгрес з перинатальної медицини «Перинатальна медицина: від сімейної амбулаторії до приватної клініки» (26-27 квітня, м. Київ).
5. Науковий симпозиум з міжнародною участю «Наукові та практичні здобутки в гастроентерології з позицій доказової медицини» (5-6 квітня, м. Київ).
6. Науковий симпозиум з міжнародною участю фахівців з репродуктивної медицини (5-6 квітня, м. Київ).
7. Науковий симпозиум з міжнародною участю «Новітні досягнення ендovasкулярної нейрорентгенохірургії» (26-27 квітня, м. Київ).
8. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Проблеми спадкової та мультифакторіальної патології» (3-4 квітня, м. Київ).
9. Науково-практична конференція «Наукові засади надання дерматовенерологічної допомоги в сучасних умовах» (4-5 квітня, м. Харків).
10. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті» (5 квітня, м. Полтава).
11. Науково-практична конференція з міжнародною участю, присвячена Всесвітньому дню здоров'я 2012 року (5-6 квітня, м. Київ).
12. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Новітні технології в педіатричній науці, практиці та освіті», присвячена пам'яті академіка НАМН України Б.Я. Резніка (5-6 квітня, м. Одеса).
13. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інновації у діагностиці та лікуванні ЛОР-хвороб» (5-6 квітня, м. Харків).
14. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Променеві методи дослідження як діагностичний та лікувальний супровід в онкології» (5-6 квітня, м. Київ).
15. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання невідкладної хірургії» (5-6 квітня, м. Харків).
16. Науково-практична конференція з міжнародною участю «XI київський курс з коронарних реvascularизацій» (5-6 квітня, м. Київ).
17. Науково-практична конференція «Стан ендокринологічної служби в регіонах: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (5-6 квітня, м. Харків).
18. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Довженківські читання: реабілітація та ресоціалізація осіб зі станами залежності різного походження» (10-11 квітня, м. Харків).
19. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні проблеми атеросклерозу» (11 квітня, м. Одеса).
20. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми лікування хворих на хронічне обструктивне захворювання легень» (12 квітня, м. Київ).
21. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Проблеми первинної глаукоми та судинної патології органа зору» (12-13 квітня, м. Запоріжжя).
22. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні питання ортодонції» (12-13 квітня, м. Полтава).
23. Науково-практична конференція «Актуальні питання нефрології» (12-13 квітня, АР Крим, м. Ялта).
24. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання дитячої та під-

літкової ендокринології» (12-13 квітня, м. Миргород).

25. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання профілактики, діагностики та лікування в практиці сімейного лікаря» (18-19 квітня, м. Київ).
26. Науково-практична конференція з міжнародною участю «IV київські дерматологічні дні» (18-19 квітня, м. Київ).
27. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні теоретичні та практичні аспекти клінічної медицини» (для молодих вчених та студентів) (19-20 квітня, м. Одеса).
28. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми множинних та поєднаних пошкоджень» (19-20 квітня, Харківська область, с. Березівське).
29. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання дитячої анестезіології» (19-20 квітня, м. Київ).
30. Науково-практична конференція «Актуальні питання створення нових лікарських засобів» (для молодих вчених та студентів) (19-20 квітня, м. Харків).
31. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання клінічної, соціальної та судової психіатрії в Україні» (19-20 квітня, м. Донецьк).
32. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання сучасної діабетології» (19-20 квітня, м. Київ).
33. Науково-практична конференція «Щорічні терапевтичні читання: оптимізація профілактики, діагностики та лікування в клініці внутрішніх хвороб» (19-20 квітня, м. Харків).
34. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Ангіологія і судинна хірургія сьогодні», присвячена пам'яті І.І. Сухарева (19-20 квітня, м. Київ).
35. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні досягнення та перспективи у лікуванні серцевої недостатності» (19-20 квітня, м. Київ).
36. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Медицина і фармація XXI століття – крок у майбутнє» (19-20 квітня, м. Запоріжжя).
37. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Кріотерапія: безпечні технології застосування» (24 квітня, Донецька обл., м. Костянтинівка).
38. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання розвитку лабораторної медицини» (24-25 квітня, м. Київ).
39. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми клінічної та фундаментальної медицини» (для молодих вчених та студентів) International scientific interdisciplinary conference – ISIC (25-26 квітня, м. Харків).
40. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Вікові аспекти неврології» (25-26 квітня, АР Крим, м. Судак).
41. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інноваційні технології реабілітації в санаторно-курортній справі» (для молодих вчених) (26-27 квітня, м. Одеса).
42. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Сучасні аспекти раціонального харчування» (26-27 квітня, м. Київ).
43. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Політравма – сучасна концепція надання медичної допомоги» (26-27 квітня, м. Київ).
44. Науково-практична конференція «Актуальні питання офтальмології» (26-27 квітня, м. Ужгород).
45. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інноваційні технології в пародонтології» (26-27 квітня, м. Одеса).
46. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання клінічної хірургії» (26-27 квітня, м. Дніпропетровськ).
47. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних закладах III-IV рівнів акредитації» (26-27 квітня, м. Тернопіль).

КОНКУРС

МЕЖДУНАРОДНОЕ ПЕРВЕНСТВО ПО ЭСТЕТИЧЕСКОЙ РЕСТАВРАЦИИ ЗУБОВ

Проведение конкурса предполагает реализацию определенных этапов. Так, на I этапе все интерны прошли теоретическое обучение одной из современных техник восстановления зубов – технике анатомической стратификации по методу доктора Лоренцо Ваннини. Преподаватели кафедры стоматологии были обеспечены методическими рекомендациями, наглядным материалом. Затем 1 марта в нашем университете прошел II этап – практический курс для группы интернов под руководством профессора Камилло Д'Арканжело из Университета Кьети. Перед практическим курсом профессор прочитал лекцию об основных принципах метода стратификации и о свойствах пломбирочной системы Enamel Plus, на которой присутствовали все желающие.

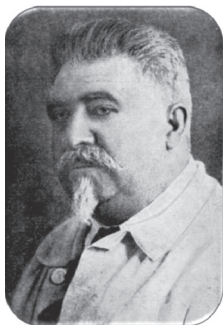
Второй этап завершился конкурсом на гипсовых моделях, где интерны продемонстрировали свои теоретические и практические навыки. На основе этих работ сотрудники кафедры стоматологии и представители итальянской стороны выбрали лучшего участника. Критерии оценки будут включать такие показатели, как соответствие выполненной работы по цвету, наполненности, яркости; естественное воспроизведение опалесценции и интенсивности, макрорельефа и микроструктуры поверхности; качество проведения окончательного полирования и ряд других характеристик. Все данные победителя будут переданы компании Micerium до конца апреля.

Третий этап представляет собой финальное международное первенство, которое пройдет на кафедре стоматологии Университета Кьети 13 июня. Расходы на транспорт, отель и отдых для участников покрывает спонсор. Оценивать работы финалистов и выбирать лучшего студента года будет проф. Камилло Д'Арканжело. Победитель конкурса получит возможность пройти бесплатную трехмесячную стажировку в Университете Кьети.

СПРАВКА. Камилло Д'Арканжело – профессор восстановительной стоматологии Школы Стоматологии университета Кьети (Италия); декан факультета восстановительной стоматологии и эндодонтии; профессор восстановительной стоматологии в аспирантуре по ортодонтии; профессор восстановительной стоматологии Школы Гигиены Стоматологии; директор последипломной магистратуры восстановительной стоматологии.

И.И. Соколова, зав. кафедрой стоматологии, доцент

ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ ПОКОЛЕНИЙ

Профессор
С.Г. Сурукчи

Кафедра оториноларингологии в составе медицинского института была создана в 1922 году по приказу Наркомата образования Советского Союза. Основателем кафедры и ее первым руководителем стал профессор **Степан Гаврилович Сурукчи**. Все передовые оториноларингологические идеи того времени, последние достижения научно-технического прогресса на тот период он активно внедрял в практику здравоохранения.

Огромный вклад в развитие кафедры Харьковского медицинского института внес заслуженный деятель науки и техники Украины, доктор медицинских наук, профессор **Виктор Фомич Филатов**. Он

Коллектив кафедры оториноларингологии ХНМУ
и ЛОР-отделения ОКБ г. Харькова, 2012 год

руководил кафедрой с 1971 по 2001 г. и был активным продолжателем идей и традиций, заложенных его предшественниками. На протяжении 19 лет В.Ф. Филатов был деканом стоматологического факультета Харьковского медицинского института, в это время сформированы теоретические основы для внедрения в практическую медицину нелекарственных методов диагностики и лечения ЛОР-заболеваний. Среди них разные виды низкотемпературного воздействия, низко- и высокоэнергетические лазеры, ультрафиолетовое облучение крови, ультразвук

Профессор
В.Ф. Филатов

и прочие. Эти инновации составили фундамент диссертационных работ, которые успешно защищенные на кафедре и результаты которых применяются в медицине.

Сегодня коллектив кафедры оториноларингологии Харьковского национального медицинского университета и ЛОР-отделение Областной клинической больницы г. Харькова продолжают традиции своих учителей. 90-летний юбилей наш коллектив встречает как единая команда зрелых ученых, педагогов и врачей, которые достойны своих предшественников и с успехом передают свой опыт их последователям.

А.С. Журавлев, заведующий кафедрой оториноларингологии, профессор

5-6 апреля на базе Харьковского национального медицинского университета состоится украинско-российская конференция оториноларингологов «Инновации в диагностике и лечении ЛОР-заболеваний», посвященная 90-летию кафедры оториноларингологии ХНМУ. Конференция внесена в реестр съездов, конгрессов, конференций, семинаров на

2012 год. Организаторы конференции: Харьковский национальный медицинский университет, Министерство здравоохранения Украины и ГУ «Институт отоларингологии им. проф. А.И. Коломийченко» НАМН Украины.

В работе конференции примут участие ведущие оториноларингологи Украины, России, Беларуси.

ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ

Скільки б не минуло років, скільки б прийдешніх поколінь не з'явилося, ім'я Тараса Григоровича Шевченка повік-віків залишиться символом України, символом волелюбності та унікальності українського народу. 9 березня – ця дата закарбована в нашої свідомості, бо пов'язана вона з народженням Великого Кобзаря.

У нашому університеті стали доброю традицією Шевченківські читання, які щороку організовують викладачі кафедри української мови, основ психології та педагогіки разом із представниками інших кафедр і підрозділів ХНМУ. Цьогоріч урочисте відкриття Шевченківських читань відбулося саме в день Шевченкового народження біля пам'ятника видатному поетові. Викладачі кафедри Т.В.Скорбач та О.В.Калініченко разом зі студентами першого курсу взяли участь в урочистостях, присвячених 198-й річниці від дня народження Великого Кобзаря. З 12 до 17 березня студенти-першокурсники разом з викладачами кафедри відвідали виставку художніх творів, присвячену знаменній події. Виставка була представлена такими рубриками, як «Твори Т.Г.Шевченка», «Лауреати Шевченківської премії», «Літературне життя сучасної України», «Творчі шукання викладачів та студентів ХНМУ». Викладачі разом зі співробітниками бібліотеки прочитали змістовну лекцію, яка відкрила нові грані творчості Шевченка та його літературних послідовників.

Колектив кафедри української мови, основ психології та педагогіки висловлює щиро подяку директору бібліотеки та її провідним фахівцям за високопрофесійну організацію заходів, що пропагують українську культуру серед молоді медичного університету.

Матеріал підготувала **О.В. Самолисова**,
викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки

ВІТАЄМО!

Співробітниками ХНМУ
одержано патенти на такі
винаходи та корисні моделі:

1. Спосіб лікування сальпінгофоритів. Автор: **Н.В. Капустник, М.О. Щербіна**.
2. Спосіб моделювання хронічного гастроентероколіту. Автор: **Т.О. Іваненко, В.О. Коробчанський, Г.І. Губіна-Вакул, Т.В. Горбач, Н.Г. Колоусова**.
3. Спосіб визначення функціонального стану нирок у новонароджених з критичними станами у ранньому неонатальному періоді. Автор: **О.О. Ріга, Г.С. Сенаторова, А.Д. Бойченко**.
4. Спосіб прогнозування розвитку внутрішньополуничкових крововиливів мозку у недоношених новонароджених. Автор: **Н.І. Загородня**.
5. Спосіб прогнозування розвитку *Helicobacter pylori*-негативних гастропатій у хворих на есенціальну артеріальну гіпертензію з хронічною серцевою недостатністю. Автор: **О.М. Бойко, О.М. Шелест**.
6. Спосіб прогнозування розвитку серцево-судинних ускладнень у хворих на есенціальну артеріальну гіпертензію з хронічною серцевою недостатністю та *Helicobacter pylori*-негативними гастропатіями. Автор: **О.М. Бойко**.

Т.Г. Євтушенко, керівник служби інтелектуальної власності ХНМУ

ДЕНЬ БЕЛОЙ РОМАШКИ

В 1993 году Всемирная организация здравоохранения объявила туберкулез национальным бедствием, а дату 24 марта – Всемирным днем борьбы с туберкулезом. В этот день в 1882 году немецкий микробиолог Роберт Кох объявил о своем открытии возбудителя туберкулеза, названного по имени исследователя палочкой Коха.

По инициативе ВОЗ во всех странах 24 марта отмечают Всемирный день борьбы с туберкулезом – День белой ромашки. Второе имя этого дня появилось раньше официальной даты, вошедшей в календари. Идея Дня белого цветка родилась на Скандинавском полуострове. Впервые его устроили в Швеции 1 мая 1908 года. Продажа белых цветов – эмблемы борьбы с туберкулезом, организованная в этот день, привлекала внимание общества к проблеме и приносила доход, направленный на благотворительные цели.

За Швецией последовала очередь других стран Скандинавии и Европы. Поначалу точной даты не существовало, мероприятие проводили в один из весенних дней. Как утверждают историки, впервые День белой ромашки в России (первоначальное название — День белого цветка) был организован в Петербурге 20 апреля 1911 года Всероссийской лигой борьбы с туберкулезом.

Всероссийская Лига по борьбе с туберкулезом, несмотря на филантропический характер ее деятельности, выгодно отличалась от объединений по борьбе с туберкулезом в других странах особенностями, которые придавали ей характер широкой общественной организации.

В 1913 году в состав Лиги входило 126 самостоятельных отделений, 59 самостоятельных обществ; общее число членов доходило до 30 тыс.

Одним из главных начинаний Всероссийской Лиги по борьбе с туберкулезом и ее местных отделов была организация Дня белого цветка (Дня ромашки, Туберкулезного дня). Эти дни были использованы для противотуберкулезной агитации и пропаганды, а также для пополнения средств Лиги. Первый Туберкулезный день был организован в 1911 году по инициативе известного деятеля Лиги А.А. Владимирова и приурочен к 20 апреля — дате начала деятельности Лиги.

Программа Дня белой ромашки состояла из двух частей: просветительской работы и денежного сбора. Пропагандисты считали, что для борьбы с туберкулезом прежде всего необходимы «отзывчивое сердце и щедрая рука». Для сбора денежных средств проводилась продажа искусственного белого цветка, устройство благотворительных спектаклей, концертов, лотерей и т.п.

В августе 1911 года Нижегородское отделение Лиги организовало День белой ромашки, который прошел с подъемом: около 700 добровольцев продавали ромашки в городе и на ярмарке, собрав 20 тыс. рублей — сумму немалую по тому времени. Этот сбор повторялся потом ежегодно. Рабочие, учащая молодежь, широкие слои населения вполне сознательно относились к делу и делали свои пожертвования с чувством гражданского долга.

В губерниях не было равнодушных при организации и проведении этой работы. В амбулаториях, клубах, школах врачи и учителя читали лекции, они пользовались большим успехом. Просветительскую работу проводили известные ученые, которые в Дни белой ромашки выступали с лекциями, объясняли слушателям, что такое туберкулез, какие существуют меры предохранения от этого заболевания.

Всероссийской Лигой по борьбе с туберкулезом с 1911 по 1913 год издавался журнал «Туберкулез», где, кроме научных статей, печатались материалы о днях белой ромашки, подробные финансовые отчеты, фамилии всех, кто вносил пожертвования в пользу больных туберкулезом. В этих списках много известных имен. Наибольший частный вклад принадлежал царской семье: в 1913 году он составил 10 тыс. рублей.

В 1911 году сбор по всей стране достиг полумиллиона рублей, а в 1912 — около миллиона. Доходы от пожертвований со-

ставляли 70,1%, а пособия правительства — лишь 0,3%.

Проведение Дней белой ромашки оказало влияние на дальнейшую деятельность местных обществ и отделов Лиги. Они иногда становились обладателями таких денежных сумм, которые позволяли им открывать амбулатории, попечительства или создавать фонды для их строительства. В эти годы открывались бесплатные лечебницы в крупных городах России. Нуждающимся выдавались денежные пособия на улучшение жилья, выезда в деревню или на дачу. Значительная часть больных получала помощь в виде продуктов питания.

После Октябрьской революции Народный комиссариат здравоохранения организовал, начиная с 1922 года, ежегодные туберкулезные трехдневники, которые стали в известной степени восстановлением Дня белой ромашки. Их задача заключалась в широкой противотуберкулезной пропаганде и сборе денежных средств. Материальный успех трехдневника 1922 года превзошел все ожидания: 220 тыс. рублей золотом было собрано по стране.

В настоящее время в связи с ухудшением эпидемической ситуации по туберкулезу во многих странах мира, в том числе и в России, хорошо было бы возродить традиции «Белой ромашки».

ИСТОРИЧЕСКАЯ СПРАВКА

День белой ромашки в Украине отмечается с 1912 года, поэтому 24 марта 2012 года мы празднуем 100-летний юбилей этого праздника в нашей стране.

Вот записи о первом таком мероприятии 1912 года в Харькове:

«Никогда еще харьковские улицы не представляли такого своеобразного и оригинального зрелища, как вчера. Особенно в полдень, когда проглянуло солнце и исчезли опасения за дождь, начиная от Торговой площади и до конца Сумской,

этой главной артерии города, двинулись десятки тысяч нарядной публики, — и почти не было человека, ребенка, который шел пешком или ехал без «белой ромашки». Бросилось в глаза, что украшены цветком не только интеллигентные люди или хорошо одетые, но и масса простонародья, мужчин и женщин. В обеденную пору в этой части города было редкостью встретить кого-нибудь без «белой ромашки».

«...Неудивительно, что к этому времени уже не хватило цветов не только у продавщиц, но и в городской управе, где сосредоточено было все производство праздника, где был главный штаб и арсенал. Надо было заготовить, по крайней мере, 250-300 тыс. цветков, чтоб удовлетворить спрос или, вернее, возможность сбыта. Надо было побывать для этого на ипподроме бегового Общества, в садах: коммерческого клуба, Тиволи, театре Вольчини, в кинематографах и т. д., чтобы получить надлежащее представление о том, что мог дать Харьков.

И, конечно, на будущее время нехватка цветов будет иметь значение опыта. Эту емкость Харькова надо будет учесть. Самые пылкие мечты устроителей праздника оказались превзойденными действительностью».

Материал подготовила **О.С. Шевченко**, зав. кафедрой фтизиатрии и пульмонологии, профессор

З нагоди Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом в Харківському національному медичному університеті була запланована низка заходів, спрямованих на розповсюдження інформації про туберкульоз та привертання уваги викладачів й студентів до цієї суспільно-медичної проблеми: в групах та гуртожитках відбулися профілактичні бесіди, на курсах проведені круглі столи, фотовиставки та лекції. Завідувач кафедри професор О.С. Шевченко взяла участь у циклі телепередач з питань профілактики та лікування туберкульозу. 23 березня в головному корпусі університету відбулися лекції про епідеміологію й виявлення туберкульозу серед населення «Захисти себе від туберкульозу», яку студентам прочитав асистент кафедри фтизіатрії та пульмонології Д.О. Бутов.

В СТРАНЕ СИМПТОМОВ И СИНДРОМОВ

ВЗГЛЯД ИЗ БОЧКИ

Философия – не столько образ мыслей, сколько образ действий, считал античный мыслитель Диоген. Человек невероятно интересной судьбы, Диоген сам создавал историю своей жизни, рисуя на мировом холсте окружающего собственными красками. Станный человек, «безумный Сократ» (как называл Диогена Платон), он пренебрег всеми условностями окружающего мира и на практике реализовал свою жизненную философию полного согласия с природой, поселившись в обычной глиняной бочке.

Враги прозвали Диогена собакой (греч. «кинос», и именно отсюда происходит термин «кинизм» – название одной из наиболее значительных сократических философских школ), ведь помимо довольно странного выбора места проживания философ запомнился современникам бесстыдным образом жизни и отказом от любых благ цивилизации.

«Все, чем щедро наделила человечество эта самая цивилизация – искусственно, а следовательно, ложно», – уверял окружающих Диоген. Зачем стыдиться естественных отпавлений, ведь животные не стесняются своих собратьев; к чему наука и искусство, которые лишь уводят от самосозерцания и развития; для чего материальные блага, ведь ребенок прекрасно обходится без них? Ответами на подобные вопросы и стала для Диогена собственная философия.

Однажды, будучи уже стариком, Диоген увидел, как мальчик пил воду из горсти, и в расстройстве выбросил из сумы свою чашку, промолвив: «Мальчишка превзошел меня в простоте жизни». Он выбросил и миску, когда увидел другого мальчика, который, разбив свою плошку, ел чечевичную похлебку из куса выеденного хлеба.

Современная психиатрия подарила имя Диогена специфическому синдрому старческого убожества, симптомы которого напомнили исследователям манеру поведения философа.

Синдром Диогена – психическое расстройство, характерными признаками которого являются крайне пренебрежительное отношение к себе, внутреннее убожество, социальная изоляция, апатия, склонность к накоплению и собиранию всякой

всячины (патологическое накопительство) и отсутствие стыда. Отдельным синдромом данное состояние было признано в 1966 году. Предположительно, возникновение нарушений в психике связано с нарушением в работе лобной доли мозга.

Некоторые исследователи, однако, не уверены в возможности прямой аналогии с Диогеном, ведь в отличие от лиц, страдающих подобным состоянием, важную часть жизни философа составляло общение с людьми.

В отличие от Диогена, герой бессмертной поэмы Н.В. Гоголя «Мертвые души» Степан Плюшкин воплотил в себе все черты синдрома старческого убожества. Именно поэтому многие предлагают подарить синдрому именно его имя. Чего стоит хотя бы описание внешнего облика героя-чудака: «Гораздо замечательнее был наряд его: никакими средствами и стараниями нельзя бы докопаться, из чего состряпан его халат: рукава и верхние полы до того засалились и залоснились, что походили на юфть, какая идет на сапоги; позади вместо двух болтались четыре полы, из которых охлопьями лезла хлопчатая бумага. На шее тоже было повязано что-то такое, которого нельзя было разобрать: чулок ли, подвязка ли, или набрюшник, только никак не галстук».

В то же время поведение, так ярко и колоритно описанное в поэме Гоголем, является проявлением такого психического расстройства, как патологическое накопительство. В зарубежной медицинской литературе даже введен особый термин – «синдром Плюшкина».

Наталья Завгородняя

НАШЕ ТВОРЧЕСТВО

НОВЫЕ ИМЕНА

К изданию готовится очередной альманах ХНМУ, куда войдут произведения поэтов, прозаиков, художников, фотохудожников, вышивальщиц – студентов, преподавателей и сотрудников, увлечения которых перестали быть сугубо индивидуальными и просят контакта с читателями.

Разные чувства, обуревая человека всю жизнь, делают его разносторонней личностью. Творчество – это не просто, поэтому оно и весело, и грустно, и сердито, и нежно. В этом номере – новые имена, впервые рискнувшие вступить в творческое сообщество нашего университета.

Заметки серого ангела

В такой-то момент каждый начинает задумываться о чем-то глобальном. У него это происходило часто и совершенно случайно. Хотя... Многие считают случайности закономерными явлениями.

Он бежал своей дорогой. В нос достаточно привычно били резкие запахи. На данном участке пути – противная вонь выхлопных газов и бензина. Когти слегка царапали асфальт. Ни ходить, ни тем более бегать бесшумно, подобно кошкам, он не мог, зато значительно превосходил их силой и выносливостью. Но уж очень доверчивый. Сколько раз его предавали люди, а он все равно им верил. И вовсе не потому, что он тупое животное. Просто ничто и никто так и не смогли вытоптать в его сердце веру в людей, в их благородство и справедливость. Иногда он это встречал. Но совсем ненадолго.

Этот большой черный лохматый пес зывал у одних жалость, у других – безразличность и отвращение из-за неухоженного вида. Он иногда сам себя стыдился немного, видя домашних собратьев. Но изменить ничего не мог. Он не мог думать о таких вещах, как судьба, предназначение, карма... Но несправедливость он различал сразу. Она представлялась ему в разных образах – то в виде девушки с сигареткой, киданной в него окурком, иногда пьяной компании молодых парней, желающей всячески над ним позиздеваться.

И мне вдруг подумалось: этот пес отражает судьбу целого народа. Не верите? Оглянитесь вокруг!

Александр Ершов, II мед. ф-т, II курс, 15 гр.

МОЛОДІЖНИЙ ЦЕНТР ХНМУ

«СТУДЕНТСЬКА ВЕСНА» У ХАРКОВІ

15 березня у кіноконцертному залі «Україна» відбувся гала-концерт міського фестивалю художньої самодіяльності «Студентська весна». Фестиваль цього року проводили в Харкові в 16-й раз.

Призери фестивалю представили глядачам 22 номери. Лауреатів, призерів і учасників привітали директор Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Андрій Хижняк і начальник управління у справах сім'ї та молоді Костянтин Підгірський.

У фестивалі взяли участь 108 колективів і солістів, 81 учасник із 38 вищих навчальних закладів стали призерами. Гідним гран-прі міського конкурсу був визнаний студент Харківської державної академії культури Віктор Коротовський, який також є членом Українського товариства глухих.

Досягнення Молодіжного центру нашого університету: I місце у номінації «Народний вокал» – **Елизавета Думчева** (хударк

I.Г. Вус); II місце у номінації «Танцювальний народний колектив» – колектив «**Радість**» (хударк А.В. Голубцова); II місце у номінації «Академічний вокал» – хоровий колектив «**Експресія**» (хударк Н.С. Корецька); II місце у номінації «Бальна хореографія» – танцювальний колектив «**Арт-Денс**» (хударк О.Письменна); II місце у номінації «Естрадний колектив» – вокальний ансамбль «**Вазуб'я**» (хударк I.Г. Вус); III місце у номінації «Естрадний вокал» – вокальний ансамбль «**Іасса**» (хударк I.Г. Вус); III місце у номінації «Академічний вокал» – **Анастасія Смеско** (хударк I.Г. Вус).

Лауреатами конкурсу також стали студенти Харківського національного медичного університету **Ольга Тучина** – соло-вокал (III медфакультет), **Аджибола Бабаджидей** – соло-вокал (VI медфакультет), **Стелла Акконджи** та **Чарлес Ннеду** – вокальний дует (VI медфакультет),

«Троянда» – вокальний ансамбль.

Заступник міського голови у справах сім'ї, молоді, спорту й підготовки Євро-2012 із футболу Олександр Попов нагородив дипломами керівників студентських клубів за високі досягнення й професіоналізм у підготовці колективів і виконавців. **Харківський національний медичний університет** отримав диплом за вагомий внесок у розвиток творчого потенціалу студентської молоді Харкова та за друге місце у рейтингу творчих молодіжних центрів ВНЗ Харкова. Дипломом нагороджена I.Г. Вус, керівник молодіжного центру ХНМУ за найкращу підготовку студентських колективів до Харківського міського конкурсу художньої самодіяльності «Студентська весна – 2012».

Вітаємо усіх лауреатів, переможців та художніх керівників із гарними результатами! Бажаємо натхнення та творчих успіхів!

ГОРОДСКИЕ НОВОСТИ

ХАРЬКОВ СТАЛ ЛУЧШИМ В РЕЙТИНГЕ «FINANCIAL TIMES» ПО 15 ЭКОНОМИЧЕСКИМ ПОКАЗАТЕЛЯМ

Согласно результатам исследования, определяющими критериями для победы Харькова в этой номинации стали размер среднегодовой зарплаты неквалифицированных, полуквалифицированных и квалифицированных рабочих, среднегодовая арендная плата для офисов в центре города, среднегодовая арендная плата для предприятий и фирм в престижных районах города. Также учитывались стоимость электричества и бензина, размер минимальной зарплаты, стоимость регистрации собственности и открытия собственного бизнеса. Кроме того, при составлении рейтинга принимали во внимание стоимость экспортных и импортных операций, налоговые ставки для предприятий, ценовой рейтинг в 4-звездочных отелях в центре города и размер НДС.

Напомним, Харьков возглавил Топ-10 крупных городов Европы в номинации «Наибольшая эффективность ведения бизнеса» по версии газеты «Financial Times» в исследовании «European Cities & Regions of the Future 2012/13». Харьков обошел в рейтинге Днепрпетровск, Тбилиси (Грузия), Нижний Новгород (Россия), Казань (Россия), Ростов-на-Дону (Россия), Белград (Сербия), Самару (Россия), Минск (Беларусь), Софию (Болгария).

Городской власти также было выслано приглашение от «fDi Intelligence» на церемонию награждения, которая состоялась 7 марта 2012 года в Каннах (Франция). На торжество приехало более 30 тыс. представителей бизнеса и власти со всего мира. В торжественном мероприятии принял участие заместитель городского головы по вопросам развития и обеспечения жизнедеятельности города Игорь Терехов. Он получил награду за победу Харькова в номинации «Наибольшая эффективность ведения бизнеса».

Справка. «fDi Intelligence» — структурное подразделение «Financial Times», основанное с целью освещения развития индустрии в глобализованном обществе с портфелем продуктов, услуг и бизнес-инструментов мирового класса. Это позволяет как компаниям, так и организациям по экономическому развитию принимать эффективные решения относительно прямых иностранных инвестиций.

Материал предоставлен изданием «Дозор» Харьков

КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ
САМОУПРАВЛЕНИЯ ХНМУ РЕКОМЕНДУЕТ

ТЕАТРАЛЬНЫЙ ВЕЧЕР

Харьковский национальный медицинский университет развивает культурные традиции, стремится к всестороннему развитию будущих докторов. Молодежный клуб совместно с Координационным советом самоуправления ХНМУ заботится о студенческом досуге, подыскивая среди разнообразных мероприятий наиболее интересные.

Узнав о том, что 24 февраля Харьковский театр для детей и юношества дает спектакль «Чума на оба ваши дома», мы не могли остаться равнодушными и решили принять участие в этом событии. «Чума на оба ваши дома» — трагикомедия в 2 действиях, сюжетное продолжение трагедии Уильяма Шекспира «Ромео и Джульетта». После смерти юных возлюбленных семьи Монтеки и Капулетти помирились, но, к сожалению, этот мир продлился недолго. Чтобы их окончательно примирить, герцог Веронский предлагает заключить брак между представителями обеих семей: Антонио, дальним родственником сеньора Монтеки, и Розалиндой, племянницей сеньоров Капулетти. Родившаяся при знакомстве взаимная неприязнь перерастает в самое нежное и преданное чувство. Однако, по шекспировской традиции, влюбленным Антонио и Розалинде приходится защищать свою любовь от вражды и нападок обеих семей, и никто не знает, сколько крови должно еще пролиться, чтобы Монтеки и Капулетти пожали друг другу руки.

Захватывающий сюжет, прекрасная режиссерская работа, отличная игра актеров, уютный интерьер — все это создавало непередаваемую атмосферу. В этот вечер все окунулись в эпоху Средневековья и почувствовали себя жителями сказочной Вероны. После окончания спектакля была организована творческая встреча с актерами, где мы смогли поблагодарить труппу за приятно проведенный вечер и получить ответы на волнующие нас вопросы.

Этот вечер оставил о себе неизгладимое впечатление. Думаем, что каждый зритель ушел из зала с невероятным количеством эмоций, ведь подобный спектакль не может оставить равнодушным. Благодарим Харьковский театр для детей и юношества за прекрасный вечер и надеемся на не менее интересное и плодотворное сотрудничество в будущем. А вас, уважаемые читатели, приглашаем в следующий раз приобщиться с нами к прекрасному. Координационный совет самоуправления ХНМУ рекомендует!

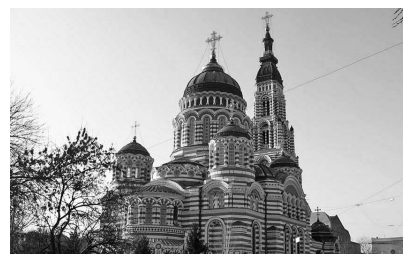
Маргарита Майорова, и.о. профорга IV медфакультета, член студенческого самоуправления ХНМУ
Наталья Назаренко, глава координационного совета стоматологического факультета

ХРАМЫ ХАРЬКОВА

ЦЕРКОВЬ БЛАГОВЕЩЕНИЯ
БОЖЬЕЙ МАТЕРИ

Одним из старейших храмов, возведенных за пределами харьковской крепости, является церковь Благовещения Божьей Матери, заложенная в районе Заолупани, вероятно, в 1655 году.

Первый деревянный храм был трехглавым, с отдельной колокольней. В 1738 году он сгорел, а в 1789 на его месте по проекту архитектора П.А. Ярославского заложили новый — каменный, однокупольный, в стиле раннего классицизма. Освятили этот храм в 1793 году. В 1836–1838 годах его расширили, пристроив два придела — во имя Св. мученика Иоанна Воина и во имя Св. Варвары, а в 1844–1846 годах после капитального ремонта в нем установили новый дорогой иконостас.

Среди других церквей Харькова Благовещенская отличалась вместимостью и богатством. Но приход продолжал увеличиваться, и храм уже не вмещал всех желающих, поэтому в 1858 году его еще немного расширили. А в 1887 было решено построить новую церковь рядом с прежней, чтобы старую потом разобрать. Архитектор Харьковского технологического института профессор М.И. Ловцов создал проект, особенность которого — сочетание в одном здании традиционной крестово-купольной системы пятиглавого храма в формах русско-византийского стиля с примкнувшей к нему высокой ярусной колокольней (высота 80 м), напоминающей готические соборы, и поэтому вызвавшей немало споров. Фасады церкви обработали в стиле византийских построек — горизонтальными полосами кирпичной кладки, чередующимися с оштукатуренными поясами. Внутренняя отделка отличается пышностью. В центральной абсиде помещается изготовленный московским мастером В.И. Орловым главный алтарь с иконостасом из белого каррарского мрамора, украшенный византийским орнаментом и позолотой. Двадцать девять икон иконостаса написаны на цинковых досках художником А.И. Данилевским. Иконы боковых иконостасов принадлежат кисти художника М.Д. Михайлова. Стены расписаны художниками с орнаментикой, заимствованной из храма Св. Софии в Константинополе. В боковых абсидах расположены приделы, посвященные Св. великомученице Варваре и Иоанну Воину. В подвальной помещении находится престол в честь всех Святых.

Благовещенский храм, рассчитанный на четыре тысячи человек, — самый большой и богатый среди всех харьковских церквей. В настоящее время он служит городским кафедральным собором.

Л.А. Силаева

ЛИТЕРАТУРНОЕ НАСЛЕДИЕ

***

Весна! выставляется первая рама –
И в комнату шум ворвался,
И благовест ближнего храма,
И говор народа, и стук колеса.

Мне в душу повеяло жизнью и волей:
Вон – даль голубая видна...
И хочется в поле, в широкое поле,
Где, шествуя, сыплет цветами весна!

Аполлон Майков

ПОСЛЕ ПОЛОВОДЬЯ

Прошли дожди, апрель теплеет,
Всю ночь – туман, а поутру
Весенний воздух точно млеет
И мягкой дымкою синее
В далеких просеках в бору.
И тихо дремлет бор зеленый,
И в серебре лесных озер
Еще стройней его колонны,
Еще свежее сосен кроны
И нежных лиственниц узор!

Иван Бунин

НАШЕ ТВОРЧЕСТВО

* * *

Я научилась смотреть сквозь,
Я не могла не вдыхать яд,
Быть вместе и в то же время врозь,
И не скрывать за ладоною взгляд.

Я научилась за чернью туч,
Что затянули небесный свод,
Чувствовать теплый солнечный луч,
Словно надежду среди невзгод.

Я научилась смотреть вперед,
Не забывая про верх и низ.
Там своя грязь, в чьих-то душах лед,
Там своя норма и свой каприз.

Я научилась просто любить,
Чувствовать просто и просто дышать,
По-настоящему, целостно быть
И фарсом дешевым не усложнять...

Альфия Аккигитова, II мед. ф-т, II курс, 12 гр.

КО ДНЮ СМЕХА

ДЕНЬ АПРЕЛЬСКИХ ДУРАКОВ

Человек не может быть неисправимо плохим,
если он хотя бы один раз от души смеялся.
Т. Карлейль

Марк Твен однажды сказал, что 1 апреля – это день, напоминающий нам о том, кто мы есть на самом деле остальные 364 дня в году, и был прав – именно в этот день можно позволить себе подшутить над друзьями и знакомыми, не боясь остаться непонятыми. Конечно, шутка должна быть уместной и без негативных последствий, наподобие синяков у шутника или сердечного приступа у человека, которого «развели» в этот день. Народная мудрость гласит: «Пять минут здорового смеха равносильны стакану сметаны». Оставим в стороне вопрос о сметане, всегда ли и всем она полезна, а вот что касается здорового смеха, тут уж точно нет никаких противопоказаний!

Мы знаем, что смех бывает разным и по форме, и по содержанию: жизнерадостный и беззаботный или издевательский и ядовитый; звонкий и громкий или тихий и сдвоенный; естественный и чистосердечный или искусственный и жеманный. Смех выражает и вызывает самые разнообразные чувства и настроения. И по тому, как и когда человек смеется, можно многое о нем сказать. В определенном смысле, смех – это наша визитная карточка.

Смех – не просто проявление эмоций, это уникальное и бесплатное лекарство от многих недугов. Когда мы смеемся, меняется наша физиология. Растягиваются мышцы лица и тела, пульс и кровяное давление повышаются, мы быстрее дышим, посылая больше кислорода в ткани нашего организма. Люди, которые верят в пользу смеха, говорят, что это похоже на небольшую зарядку, поэтому преимущества смеха такие же.

Однако не будем забывать, что все мы такие разные! Далеко не все любят хохотать, тем более громко или вообще вслух. Это уж у кого как получается! Ведь среди нас есть и меланхолики, и флегматики, а не только сангвиники и холерики. В любом случае, чаще радуйтесь и смейтесь: громко или очень тихо, «про себя»; вместе с другими и в одиночку, а иногда – и над собой. Предположительно более 70% людей собираются разыграть кого-либо из своих знакомых. Так что будьте настороже, запаситесь чувством юмора, набором свеженьких шуточек и забавных стишков, на розыгрыши не обижайтесь, а отвечайте ими же. В общем, веселитесь, потому что смех, как известно, продлевает жизнь!

Здорового вам смеха!

Оля Загора, студент, III мед. ф-т

ИНТЕРЕСНЫЕ ФАКТЫ

- Младенцы не могут смеяться, пока не достигнут возраста трех месяцев.
- Во время смеха воздух выходит из легких со скоростью 100 км/ч.
- Когда человек улыбается, работают 17 мускулов лица, когда хмурится – 47.
- У оптимистов риск болезней сердца на 40% ниже, чем у пессимистов.
- Жизнь человека, который смеется 17 минут в день – удлинится на один день.
- В среднем шестилетний ребенок смеется 300 раз в день.
- Взрослые смеются только 15–100 раз в день.
- Улыбающиеся официанты получают в полтора раза больше чаевых, чем их не улыбающиеся коллеги.
- Хороший хохот может продлиться час без остановки.

ЭТО ИНТЕРЕСНО

НОБЕЛЕВСКАЯ ПРЕМИЯ ПО МЕДИЦИНЕ ПРИСУЖДЕНА ИММУНОЛОГАМ

Самая престижная в мире науки награда в 2011 году досталась Брюсу Бойтлеру и Жюлю Хоффманну «за открытия, касающиеся активации врожденного иммунитета», а также Ральфу Стайнману «за открытие дендритных клеток и их роли в приобретенном иммунитете».

Шнобелевские премии – пародия на престижную международную награду – Нобелевскую премию. Десять Шнобелевских премий вручают в Гарварде накануне вручения Нобелевской премии за достижения, которые заставляют сначала засмеяться, а потом – задуматься. Награду лауреатам вручают настоящие нобелевские лауреаты. Премия учреждена Марком Абрахамсом и юмористическим журналом «Анналы невероятных исследований» в 1991 году.

Физиология

В 2011 году премия досталась группе ученых из Великобритании, Венгрии и Австрии, которые установили, что красно-

ногие черепахи не могут заразиться зевотой от своих сородичей.

На церемонию в Бостон прибыл один из авторов исследования – профессор Людвиг Хубер из университета Вены, который поблагодарил коллег и всех черепах. Кстати, напомним, что истинную причину зевоты обнаружили еще в 2008 году.

В статье, опубликованной журналом Current Zoology, исследователи признаются, что так и не смогли заставить медлительных животных зевать чаще или реже: во всех экспериментах (в том числе, когда черепахам показывали видео сородичей), количество открытых ртов было примерно одинаковым, из чего ученые сделали вывод, что заразная зевота – явление социальное, а не неосознанное копирование движений.

Медицина

Приз заработали исследователи из Нидерландов, Бельгии, США и Австралии. В двух независимых работах они выяснили, что люди принимают плохие

(и часто импульсивные) решения в отношении определенных вещей, когда у них есть сильные позывы к мочеиспусканию. Однако в некоторых ситуациях повышенное давление в мочевом пузыре, напротив, странным образом улучшает прохождение теста. Скажем, человек лучше противостоит импульсивным решениям по использованию денег.

В своей благодарственной речи Мириам Так из университета Твента почти на полном серьезе решила объяснить собравшимся, как во время самоконтроля за мочевым пузырем тормозные сигналы в мозге «перекидываются на поведенческую область». О своих открытиях ученые отчитались в журналах Psychological Science и Neurology and Urodynamics. Помучив добровольцев, выпивавших стакан воды за стаканом, авторы опытов доказали – на внимание и рабочую память можете не рассчитывать, пока не наведаетесь в туалет.

По материалам сайта membrana.ru

ВЫЗОВ БРОСАЯ ПРИРОДЕ СВОЕЙ КРАСОТОЙ...

5 марта, в преддверии Международного женского дня, в нашем университете прошел конкурс красоты «Мисс университета – 2012». Праздник был роскошным, как и сами конкурсантки. В конкурсе приняли участие студентки первого и второго курса, видимо, старшекурсницы не участвовали по причине своей занятости. И правильно! Ведь главное – учеба, тем более на старших курсах. Лично я считаю, что девушку красит не только внешность, но и целеустремленность, поэтому хочу пожелать этого качества не только всем студенткам ХНМУ, но и всем женщинам, читающим эту статью!

Действительно, конкурс стоил того, чтобы его посмотреть. Первым этапом была видеовизитка от каждой конкурсантки, в которой она рассказывала о своих увлечениях, желаниях и пожеланиях другим участникам конкурса. Второй этап – конкурс купальников. Каждая участница выходила на сцену и демонстрировала залу красоту своего тела и совершенство форм. Далее следовал конкурс умений: участницы пели и танцевали. Завершил действие конкурс вечерних платьев.

Напряженная борьба все больше приближала зрителей к тому моменту, когда станет известно, кто же получит овеянную мечтой корону победительницы. Пока жюри выбирало победительницу и определяло титулы, праздник не прекращался, ведь на сцене со своим приветствием выступали танцевальный коллектив «Art-dance», вокальный ансамбль «Вазубья» и др.

В конце концов, жюри распределило титулы таким образом: «Мисс шарм» – **Диана Харлай** (II мед. ф-т), «Мисс Make up» – **Анна Кирпатовская** (стомат. ф-т), «Мисс перспективная модель» – **Валерия Бибик** (I мед. ф-т), «Мисс элегантность» – **Елена Кохан** (I мед. ф-т), «Мисс оборотливость» – **Татьяна Емец** (III мед. ф-т), «Мисс грация» – **Галина Голдобина** (II мед. ф-т), «Мисс фото» – **Анна Синицина** (стомат. ф-т), «Мисс артистизм» – **Фаина Фатьянова** (III мед. ф-т), «Вице-Мисс Университета» – **Анастасия Родзинская** (медколледж ХНМУ). Титул «Мисс Университета – 2012» и корону победительницы получила **Эльвира Лыганова** (II мед. ф-т). Почетный титул «Мисс зрительских симпатий» по результатам интернет-голосования получила **Екатерина Котелевец** (медколледж ХНМУ).

Все это было очень интересно. Особенно радует тот факт, что наш университет поощряет активный отдых, ведь призом победительнице стал отнюдь не сборник всех томов Рафаила Давыдовича Синельникова, и даже не атлас по гистологии, а VIP-карта с бонусными деньгами на счету и 20 пригласительных для друзей победительницы в ночной клуб «Радмир». Надеюсь, поход в клуб не повлиял на успеваемость главной красавицы университета и ее друзей!

Надеюсь, что эта статья хоть немного поднимет ваше настроение, милые дамы. Еще раз хочу поздравить вас с наступлением весны, пожелать вам успехов и красоты!

Марк Адамский, II мед. ф-т, I курс, 19 гр.

ЮВІЛЯРИ

У березні свій ювілей відзначають: завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 1 **Ольга Миколаївна Ковальова**, професор кафедри філософії **Катерина Іванівна Карпенко**, доцент кафедри внутрішньої медицини № 1 та клінічної фармакології **Галина Юрївна Панченко**, доцент кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії **Ірина Яковлівна Євтушенко**, доцент кафедри внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології **Олена Юрївна Борзова**, лаборант кафедри акушерства та гінекології № 1 **Тетяна Григорівна Фесенко**, начальник організаційно-аналітичного відділу **Оксана Іванівна Кириченко**, секретар деканату V факультету з підготовки іноземних студентів **Тетяна Іванівна Детушева**, зав. сектору бібліотеки **Галина Іванівна Капітанова**, комендант учбово-лабораторного корпусу **Надія Адамівна Лагута**, заступник головного бухгалтера **Тетяна Василівна Фролова**, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1 та клінічної фармакології **Олег Якович Бабак**, помічник проректора з науково-педагогічної роботи ректорату **Сергій Вікторович Білоконь**, професор кафедри внутрішньої медицини № 2 і клінічної імунології та алергології **Олексій Миколайович Шелест**, доцент кафедри медичної та біоорганічної хімії **Віталій Дмитрович Чеховський**, викладач кафедри медицини катастроф та військової медицини **Володимир Петрович Олійник**, слюсар-сантехнік учбово-лабораторного корпусу **Сергій Михайлович Запорожченко**.

Шановні ювіляри!

Колектив ХНМУ щиро вітає Вас з Днем народження!

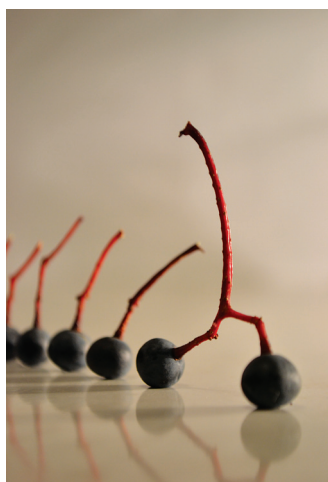
*У цей святковий день бажаємо Вам міцного здоров'я,
радості, душевної рівноваги, щастя і добробуту,
великих успіхів і здобутків в усіх справах.*

*Нехай кожен день приносить Вам добрі новини,
творче натхнення та задоволення результатами своєї справи.*

Хай життя буде осяяне яскравим сонцем, промінням теплоти, добра і любові.

ТВОРИ И ЮМОРИ

Атаман и его войско

Пуанты

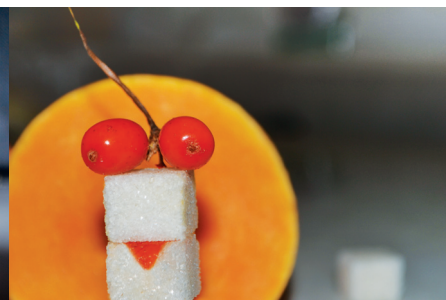
Пирамида желаний

Банановая подвеска

Профессиональная улыбка

Мультяшный персонаж

«Под гром аплодисментов
вышли на поклон...»

Авторские фото **Татьяны Золотаревой**, экономиста планово-финансового отдела

«Медицинский университет»
Регістраційне свідоцтво ХК № 193 від 29 червня 1994 р.
Засновник – Колектив Харківського національного
медичного університету.
Газета виходить один раз на місяць
Адреса редакції: 61022, Харків, пр. Леніна, 4.
Гол. корпус, 5 поверх, тел. 707-73-60
e-mail: redakt@knmu.kharkov.ua
www.knmu.kharkov.ua

Підписано до друку 28.03.2012. Формат 60 x 90/4.
Папір офсетний. Гарнітура Pragmatica. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 4. Обл.-вид. арк. 4,5.
Тираж 500 прим. Зам. № 03/28.
Видання підготовлено та надруковано
у ТОВ ВПП «Контраст».
61166, м. Харків, пр. Леніна, 40,
т. (057) 719-49-13, 717-76-51

Регістраційне свідоцтво ДК № 178 від 15.09.2000
За точність викладення фактів відповідальність несе
автор. Рукописи не рецензуємо й не повертаємо. Точка
зору авторів публікацій може не збігатися з позицією
редакції. Передрук лише з дозволу редакції газети.

Редактор В. Захаревич
Коректори **М. Тарасенко, О. Турута,**
Є. Рубцова